

שעזב את מושבו בצור, הגיע הבישוף לישראל. כמו שרת וכיג'י. היה זה ביקורו השני של הבישוף בישראל. מישל דומט (52) התמנה רק לפני שנה בישוף צור וישראל. במקום הבישוף בולוס מעושי, ש' הוא כיום הפאטריארך של כל הכנסייה המארונית. בפעם הקודמת ערך הבישוף דומט ביקור-היכרות קצר בין צאן מרעיתו. הפעם הגיע לספל בקרנות ההקדש המארוני בחיפה.

אולם השאלות הראשונות שהופנו אל האורח המזוקן לא היו דתיות-עדתיות. כל אחד רצה לדעת מה נשמע מעבר לגבול. דבר אחד היה הבישוף מוכן לומר ללא גיגוני דיפלומטיה: "המאבק בלבנון איננו מאבק בין מוסלמים ונוצרים" כאשר נשאל על הריב בין איש האפוזיציה חמיד פרנגיה לבין בן-עדתו המארוני כמיל שמעון, השיב האורח בחיוך: "זה דומה מאוד למחלוקת שבין משה שרת ודוד בן-גוריון."

שאל אותו אחד המארחים הרשמיים: "האם קיים חשש בלבנון שישראל תנצל את המהומה הנוכחית כדי להתקיף?" בחיך איש הדת רך-היבבור: "בלכתכם לטייל בסניף, חששתם מפנינו, נכון?"

כאשר ביקשו מארחיו לקבל תשובה ברור, על יחסה של הכנסייה המארונית אל מדינת ישראל, התחמק האורח חלקלקות. אולם מבין דבריו היה ברור דבר אחד: כאשר הלך הבישוף מובארק לעולמו, מה ידידה האחרון של ישראל בכנסייה המארונית.

נוער

צעירי רמת-גן התאחדו

טוגות רבות של נייר נשפכו השבוע לתוך חיבות הדואר של אורחי ישראל. מפלגת פועלי ארץ ישראל, המפלגה הגדולה במדינה, החלה במערכת הבחירות שלה, יותר משנה שלמה לפני יום הקלפי הרשמי. בחוברות ההסברה של מפלגה זו היה הכל: הסברה מנוקדת על ההסתדרות, הסברה בלי גיקוד על בטחון המדינה, הסברה למאה תצלומים על הסכנה הנשקפת לכלל ישראל מתנועת החרות. לכל ההסברים האלה צורף מכתב לחי, בו נודע לאורח הישראלי כי אחד משכניו נתמנה לנציג המפלגה באיזור הק' רוב, וכי את המיסים צריך לשלם לשכן זה, בראשון לכל חודש.

בתוך שפע זה של חומר מודפס, התבלט עלון נוער, מוכפל על נייר פשוט ומודפס בשגיאות כתיב, שם העלון: "בטאון חוגי הצעירים מפלגת פועלי ארץ-ישראל - מחוז רמת-גן-גבעתיים".

כתב העורך מתי דוד, במאמר מחוסר סימני-פסיק: "לא! אסור לנו להפקיד את הכס הברזל והדך הטהורה, ע"י שמוש בגורם המשני 'המשוה' ולעיתים בשימוש פסול להבטיח מעמדם ושלוטונם מבלי להטות אוזן לחילוקי הדעות של המוני הברזל מן השורה אשר הינם נאמנים אך אינם עיתרים ואינם חרשים לנצח נצחים. חייבת להיות הרגשת כבוד של חילוקי דעות פנימיים, חיוביים וצדוקים."

שינויים רקובות. חוגי הצעירים של מפא"י ברמת-גן מאגדים בתוכם, בינתיים, שלושה חברים. שני האחרים, פרט למתי דוד: עדה כהן, שכתבה מאמר ארוך נגד הקרן הקיימת לישראל, ויצחק שמואלביץ, שהתבטא בחיבורים כמו: "אדם טהור יקר מפר / בלבו לא ישמור רו / לא ישמור סינה / ובשקט איש ישר בפניו. / אם במוחו רע / יון / מיד יכתוב לעתון / כי זה שופר רבי ביטוי / ולהיות כאן כתוב ראוי."

עם מטען רעיוני ומחשבתי כזה, יצאו "חוגי הצעירים" של מפא"י ברמת-גן למל' חמת תנופה. כשהם בטיידיים בבדיחות לקר' חות מתוך שלושה בטייה אחת, ומדור בי שם "קישור: טיפות סוכר ומלח על קצה ה' מולג', סיימו את מצעם הרעיוני המשוכן פל, השונה במקצת מהמצע הרעיוני הרשמי, בקריאה: "שינויים צעירות ודחפות שינויים זקנות וירושות קומן. והו תהליך ביולוגי וזה גם תהליך פוליטי חברתי נכון... והרי צויר רופא השינויים של המערכת: סתמו חזרה שינויים למען לא תזקנה הבריאות עיקרו שינויים חולות ורקובות למרות הכאב והחמד. וההרו ממרפאי שינויים שהפכו ל' מקצועיים."

היתה זו אזהרה לוקנים, כי בבוא יום ההתמודדות, יצאו הם בשן ועין מהסתערו' תם של צעיריה המהסכניים של רמת-גן ו' הסכיבה.

הפשע של תמונע (2)

אנשם - העולם

שבועות אחרי שנתגלתה התקלה הראשונה. לידו, ספק מתמנסם ספק מהרהר, יושב יצחק וילנצ'יק, יושב-ראש מועצת המנהלים. קריין קול ישראל, יורם רונן, מושיט לבודנז'קין את המקרודפון להקלטה.

אליעזר בודנז'קין, מנהל הכללי של טח' במפעל, שנערך שלושה שבועות אחרי שנתגלתה התקלה הראשונה. לידו, ספק מתמנסם ספק מהרהר, יושב יצחק וילנצ'יק, יושב-ראש מועצת המנהלים. קריין קול ישראל, יורם רונן, מושיט לבודנז'קין את המקרודפון להקלטה.

הקיסר ללא קיסרות

צביישראל, משיב לשאלות העתונאים בסיוור במפעל, שנערך שלושה שבועות אחרי שנתגלתה התקלה הראשונה. לידו, ספק מתמנסם ספק מהרהר, יושב יצחק וילנצ'יק, יושב-ראש מועצת המנהלים. קריין קול ישראל, יורם רונן, מושיט לבודנז'קין את המקרודפון להקלטה.

ביצוע, היה בוחר לו מנהל מתאים לביצוע העבודה, שוכר פועלים מקצועיים, מהנדסים מומחים ומתחיל בבנין המכרה. בעל-ההון הפרטי, כמו החברה הממשל'ית, היה נתקל מיד בקשיי המיקום המיוחד של מפעל תמונע. כדי לפתור את בעיות ההספקה והקשר עם הצפון המיושב, היה מפקד בתל-אביב חוליה עורפית, שתטפל בפעולות המינהלתיות הקשורות במסודות הכלכליים השונים במדינה. בשום אופן לא היה מסכים שמנהל המפעל ישב בתל-אביב וירד למקום הבנין של מפעלו רק אחת לחודש, כשהוא מסתפק במאות מברקים המורצים בשני הכיוונים. כי החוק קובע, שאין מפקד חטיבה יושב בעורף, בעוד קציניו שלישות ואפסנאות מפקדים על חטיבתו בחזית.

על רקע זה - והיחס שבין החזית והעורף - התפתח הייחוס בין בית-איש לבין בודנז'קין וחבריו. לא היה זה מעולם הייחוס אישי. רק גורמים מעונינים הפכוהו, מי בהיסח-הדעת ומי בכונה-תחילה, לחי' כוח כזה.

פועל וחצי פקיד

המחלוקת הגדולה מונחת בעצם הקימה של אחת החברות הממשלתיות הכלכליות המורדות ביותר במדינה: חברת מחצבי-ישראל. לחברה זו אין שום תפקיד ממשי מחוץ להקמתו והפעלתו של מפעל הנחושת בתמונע, בכל זאת סכורים מנהליה כי מפעל הנחושת הוא רק אחד מתפקידיהם. כדי לדעת מי היא חברת מחצבי-ישראל ומהם תפקידיה הרישמיים, די לעיין ב' נאומו של שר הפיתוח מרדכי בנטוב, בעת הדיון בכנסת על התקציב לשנת הכספים הנוכחית:

"חברת מחצבי-ישראל עוסקת בעיקר ב' שלושה סוגי פעולות: מחקרי-שדה וסקרים גיאולוגיים של מרבצים שונים, בדיקות מעבדתיות וחצי-חירושתיות של השיטות הטובות והיעילות ביותר לניצול המחצבים, ותכנון והקמת מפעלים לניצול המחצבים. אולם שלוש מטרות נבדלות אלה מסתכ'ות מות כולן, בשנת הכספים הקרובה, לפי עדותו של שר האוצר לוי אשכול, אך ורק בייצור נחושת."

בכל זאת, ועל אף העובדה שמחוץ ל' יצור נחושת לא עסקה מחצבי-ישראל מעולם בשום עבודה רצינית, נבנה מפעל תמונע כאילו הוא סניף קטן של חברה גדולה, בעלת סניפים רבים נוספים, וחשובים לא פחות, בכל רחבי המדינה. מאיר בית-איש, מהנדס בנין שהוכיח את

ופועלי תמונע המפורסרים מתדפקים על דל' תות לשכת העבודה באילת, יצאו מנהלי מחצבי-ישראל ומשרד הפיתוח להקפת-נגד. בידועם כי לא יוכלו לרכב עוד זמן רב על סוסי החברות הגרמניות והאמריקאיות האשמות, לדבריהם, בכל, חיפשו להם סוס חדש. הוא נמצא בדמותו של מאיר בית-איש, מנהל ההקמה של מפעל הנחושת בתמונע, שפוטר מעבודתו בשני לאפריל השנה, שבועיים לפני שיתוק המפעל.

אדם יקר מאד

בית-איש הוא אדם יקר, אמר המנהל הכללי של משרד הפיתוח, חבר קר' בוך מדוע מנחם באר, לעתונאים שרצו לדעת מדוע פוטר מנהל-ההקמה של מפעל-הנחושת, בדיוק ביום בו היתה צריכה להתחיל הרצתו.

המנהל הכללי לא הסתפק ברמו. מחשש שלא יבינו הנוכחים את כוונותיו, הסביר ברצונו: "הוא אדם יקר בכל המובנים. הוא עובד יקר, מבצע יקר ואדם יקר." "שום נימוקים אישיים לא הביאו את החעד הפועל של מחצבי-ישראל להחלטה בדבר פיטוריו של בית-איש", הבטיח יצחק וילנצ'יק, יושב-ראש החעד הפועל של החברה.

"אני לא הייתי יודעו של בית-איש אף פעם. לא היו בינינו כל יחסים ידידותיים ולא יהיו", הודרו להצהיר מצידו אליעזר בודנז'קין, מנהל מחצבי-ישראל וכיום גם מנהלה בפועל של תמונע.

"בית-איש דרש סמכויות בלתי-מוגבלות, המשיך בודנז'קין בהסברה, "אולם מפעל-הנחושת הוא לא מפעל של אדם פרטי, הוא מפעל של קבוצה גדולה של מהנדסים, פועלים ומנהלי-עבודה."

חזית ועורף

ברי ימיה של תמונע הם גם דברי ימיו של הייחוס הגדול: למי שייך המפעל? איך, ועל איוה בסיס כלכלי ומיני-הלי צריך לנהלו? אילו רצה בעל-הון פרטי להשקיע את כספו בתמונע, היה מן הסתם נוקט בשלבי-הפעולה הבאים: משקיע כסף בסקר גיאור-לוגי ומתכתי; מקבל את התוצאות החיוביות של הסקר וניסוי-המעבדה, ומסר את ה' הישובים לעיבוד כלכלי, בהתאם לתמחירים הבינלאומיים, שכר-העבודה והוצאות ההש' קעה; ולבסוף ניגש לביצוע, בהתאם למס' קנות אלה. כשהיה בעל-ההון הפרטי מגיע לשלב של

מכור ההאשמות היה מופנה לכתור' בת אחת: החברות הזרות. האמריקאים עשו שגיאות בתכנון. הגרמנים סיפקו לנו ברגים קצרים מדי, הסביר השבוע המנהנס הראשי של מחצבי-ישראל שמעון ישי, ל' קבוצת עתונאים שהוונמה לסייר במפעל הנחושת בתמונע.

מדבריו, מסתבר כי לא היתה אפילו תקלה אחת, שמקורה במבצעים ובמרכיבים ה' ישראלים של המפעל. התקלה הראשונה בבריכות-ההסמכה היתה, לדעת ישי ולדעת המנהל הכללי של מחצבי-ישראל אליעזר בודנז'קין, מעשה ידי הגרמנים. "צפינו זאת מראש", אמר ישי כנביא בעירו, "אבל ה' גרמנים לקחו זאת על אחיהותם." הוא הסביר כי המתכננים האמריקאים המליצו לכרות בריכת-הסמכה נוספת, ואילו הגר' מנים סירבו לעשות זאת, מבלי שמחצבי-ישראל תנקוף אצבע לכוף עליהם את המ' לצות המתכננים האמריקאים.

שאר התקלות, הסתבר, היו גם הן מעשה ידי הזרים. למרות שחזרו והדגישו כי החברות האמריקאיות והגרמניות הן ה' טובות בעולם בשטח תכנון וביצוע הקמת מפעלי נחושת, היתה ישי ולבודנז'קין רק כתובת אחת לשגיאות ולתקלות: "הם... הם, המהנדסים הגרמניים והאמריקאים, לא היו נוכחים במקום. כשנשאלו מנהלי החברה היכן הם, נגממו תשובה עצבנית לעתונאים לא נשאר, איפוא, אלא למסור על מה שמנהלי מחצבי-ישראל ומשרד ה' פיתוח חזרו והצהירו באוניהם: "אנחנו איננו אשמים בכלום, בכל אשמות החברות הזרות."

סום חדש למנהלים

מצבה של תמונע, בשבוע החמישי לתקלה הגדולה, היה עצוב מאד: מחיר הנחושת בעולם המשיך לרדת; הכדאיות של המפעל כולו, גם אם יופעל מיד ללא תקלות, היתה מוטלת בספק; התקלות הנו' כחיות היו עתידות לעלות במליונים נוס' מים של לירות. בכמה מליונים? זאת לא ידעו להשיב גם מנהלי מחצבי ישראל עצמם. שעות אחדות אחרי מסיבת העתונאים עלו בודנז'קין וישי על המטוס הראשון ש' יצא ללירות. המריאו למשאומתן מדכא עם החברות הגרמניות. בעובדה אחת לא היה כל ספק: גם אם יושלמו החברות הגרמניות את נוקי התקלות, הרי לא יושלמו את ההוצאות הנלוות: רבבות לירות ודולר' רים, שכר-עבודה ואחזקת המפעל המשותק. במציאות המרה, בה היו מכוונות מפעל הנחושת מונחות כאבן שאין לה הופסקין,